

افغانستان

د افغانستان اسلامي جمهوریت

نام رسمی :

جمهوری اسلامی افغانستان - در زبان پشتو : د افغانستان اسلامی جمهوریت

همسایگان:

پاکستان در جنوب و شرق، ایران در غرب، تاجیکستان و ازبکستان و ترکمنستان در شمال و چین در شمال شرقی.

مساحت : ۶۵۲,۸۶۴ کیلومتر مربع مساحت (چهل و یکمین کشور وسیع دنیا)

جمعیت : در سال ۲۰۱۳ بیش از ۳۱ میلیون نفر (رتبه چهل و دوم پرجمعیت ترین کشورهای دنیا)

زبان : فارسی دری - پشتو

دین : اسلام (اکثریت سنی مذهب ، حدود یک سوم جمعیت شیعه)

مجاهدین بیش از یک دهه جنگ چریکی علیه نیروهای شوروی در هشت ثور ۱۳۷۱ کابل را به تصرف خود درآوردند

ساختار مذهبی در جامعه افغانستان

افغانستان کشوری است که ۹۹ درصد مردم آن مسلمانند، اما از نظر مذهبی و نحله‌های دینی این جمعیت مسلمان کشور افغانستان، به دو شعبه **سنی و شیعه** تقسیم می‌شوند. اکثریت مردم افغانستان سنی مذهب اند و یک سوم نیز شیعه مذهب اند.

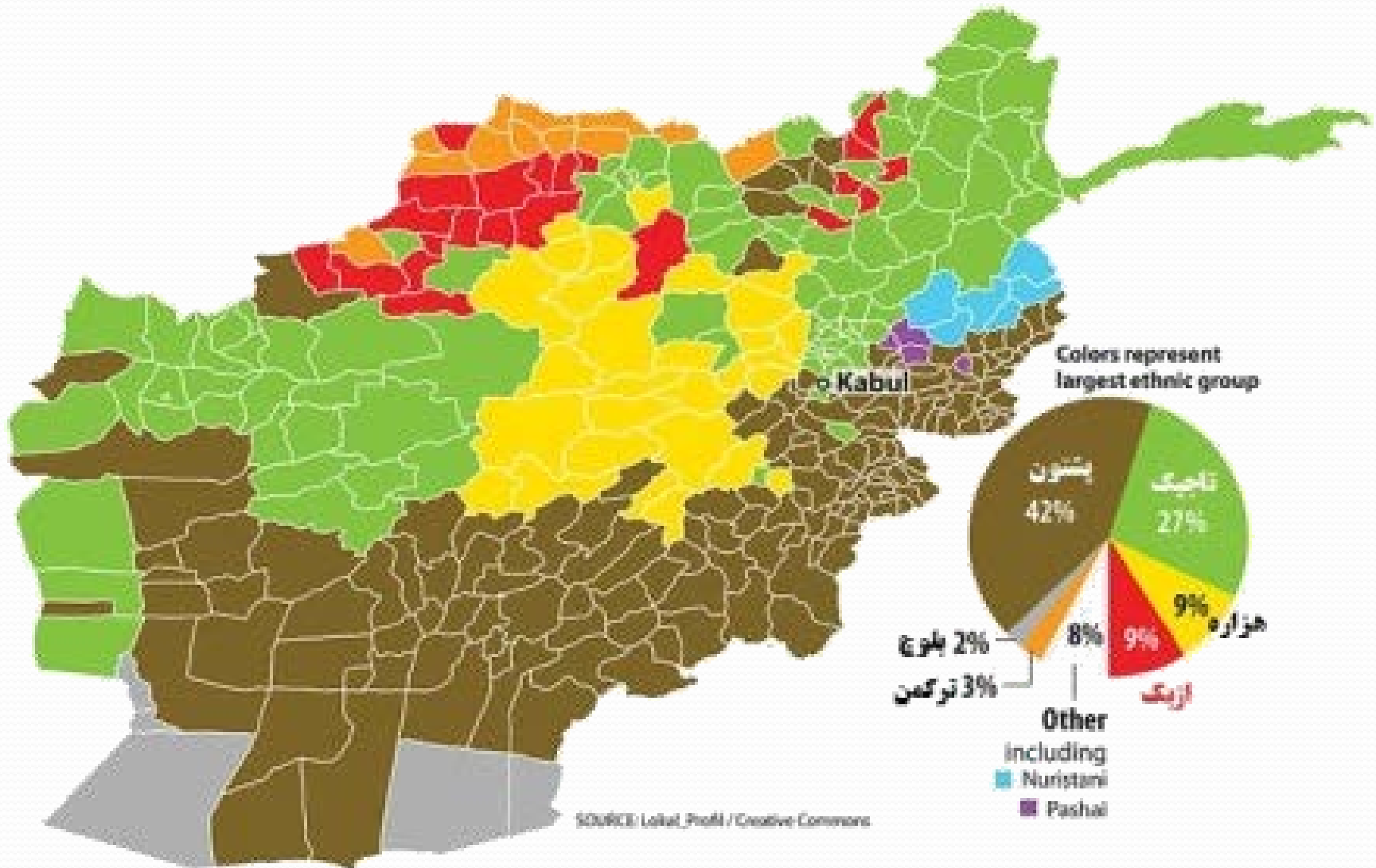
حنفی

غالب مردم مسلمان افغانستان از پیروان مذهب حنفی هستند، گرچه آمار دقیق رسمی وجود ندارد، اما آنچه بیشتر پژوهشگران، بطور تقریبی ارایه کردند، **پیروان مذهب حنفی را بین ۶۵ تا ۷۰ درصد** از کل جمعیت افغانستان اعلام داشته‌اند. که از **اقوام پشتون، تاجیک، ترکمن، عرب، بلوچ، ایماق، قرقیز، قزاق، نورستانی، هزاره** و... ترکیب یافته است. پیروان مذاهب دیگر اهل سنت مثل شافعی، حنبلی و مالکی یا وجود ندارند و یا این که در خفاند و کسی به پیروی از این گونه مذاهب شهرت نیافته است. مذهب «حنفی» همواره تنها مذهب رسمی افغانستان بوده است که در برگیرنده‌ی اقوام مختلف ساکن افغانستان را شامل می‌شده است.

شیعه

شیعیان افغانستان از نظر جمعیت، دومین مذهب مردم افغانستان به حساب می‌آیند. شیعه‌ها از اقوام مختلفی چون: **هزاره، قزلباش، سادات، بلوچها، پشتونها، تاجیکها** و... ترکیب یافته‌اند که عمدتاً جمعیت شیعیان افغانستان را (هزاره‌ها و سادات) تشکیل می‌دهند. البته در این زمینه آمار دقیق و متفق علیه از تعداد پیروان این مذهب وجود ندارد، در افغانستان، **پیروان مذهب اسماعیلیه** که عده معدودی هستند در نواحی دوشی و کیله‌گی و بخشهای از دره صوف و بدخشان و در مناطق از بامیان، شیبیر، شنبل، عراق و دره میدان در نواحی سیاه‌سنگ و کالو در پروان، منطقه شیخ علی و سرخ پارسا زندگی می‌کنند.

تقسیمات قومیتی

اقوام افغانستان - ۱

• پشتون

پشتون‌ها بزرگترین گروه قومی افغانستان را تشکیل می‌دهند. پشتون‌ها در نواحی شرقی و جنوبی افغانستان هم مرز با پاکستان جایی که دومین گروه قومی این کشور را تشکیل می‌دهند متمرکز شده‌اند. همچنین گروه‌های کوچکی از پشتون‌ها در شرق ایران در نواحی هم مرز با افغانستان و همچنین شمال افغانستان زندگی می‌کنند. طبق آمار از سال ۱۹۹۰ به بعد جمعیت پشتون‌ها به **۴۵٪ کل جمعیت افغانستان** می‌باشد.

• تاجیک

تاجیک‌ها فارسی زبان و زیرگروه‌های آنان شامل قزل‌باش‌ها و فارسیوان‌ها نزدیک‌ترین گروه قومی به فارسی‌زبانان ایران هستند با این تفاوت که **تاجیک‌ها عمدتاً سنی مذهب اند**. جمعیت تاجیک‌ها در سال ۱۹۹۵ بالغ بر **۴.۳ میلیون نفر** تخمین زده شد. بیشتر تاجیک‌ها در مناطق شمال شرقی و غرب و در شهرهای بزرگ زندگی و کار می‌کنند. گروه‌های بزرگی از تاجیک‌ها در شهرهای هرات، مزارشریف، کابل و غزنی زندگی می‌کنند. تاجیک‌ها نزدیکترین رقیب پشتون‌ها در عرصه سیاست و قدرت هستند.

قزلباشان در اصل متشکل از طوایف مختلف هستند که در زمان فتح افغانستان توسط نادر افشار در مناطق مختلف افغانستان ساکن شدند. میرزا عبدالعلی خان وزیر دربار امیر شیر علی، نمونه‌ای از این افراد بود که اولین نشریه را در افغانستان به نام شمس النهار به چاپ رسانید.

اقوام افغانستان - ۲

• هزاره ها

هزاره‌ها دیگر مردم فارسی زبان و عمدتاً شیعه مذهب افغانستان هستند که بیشتر در مرکز افغانستان و هزاره‌جات زندگی می‌کنند. در تخمینی در سال ۱۹۹۵ جمعیت هزاره‌ها حدود ۳ میلیون تن برآورد شد و اکنون جمعیت آنان بین ۷ تا ۳ میلیون نفر برآورد می‌شود.

• ازبک ها

ازبک‌ها از ترک تباران افغانستان محسوب می‌شوند که بومی ولایت‌های شمال افغانستان هستند و به دو زبان ازبکی و فارسی صحبت می‌کنند. جمعیت ازبک‌ها در سال ۱۹۹۰ حدود ۱٫۳ میلیون تن برآورد شد و اکنون باور بر این است که جمعیتشان حدود ۲ میلیون تن است.

• ترکمن

ترکمن‌ها گروه ترک تبار سنی مذهب کوچکتری هستند که بر خلاف ازبک‌ها بیشتر زندگی عشایری دارند. جمعیت ترکمن‌ها در افغانستان حدود ۲۰۰ هزار تن برآورد می‌شود. ترکمن‌ها بیشتر در نواحی شمالی و شمال غربی در مجاورت مرز افغانستان با ترکمنستان زندگی می‌کنند.

اقوام افغانستان - ۳

• آیماق

آیماق نام یک گروه قومی نیست بلکه عده‌ای مردم هستند که زندگی نیمه عشایری دارند. آیماق‌ها از گروه‌های قومی **تاجیک، هزاره و بلوچ** میباشند. آنها در مناطق غربی بادغیس، غور و هرات و سایر مناطق افغانستان زندگی می‌کنند و به گویش‌های مختلف از زبان فارسی سخن می‌گویند. جمعیت آنان از کمتر از نیم میلیون تن تا حدود ۸۰۰ هزار نفر تخمین زده می‌شود.

• بلوچ

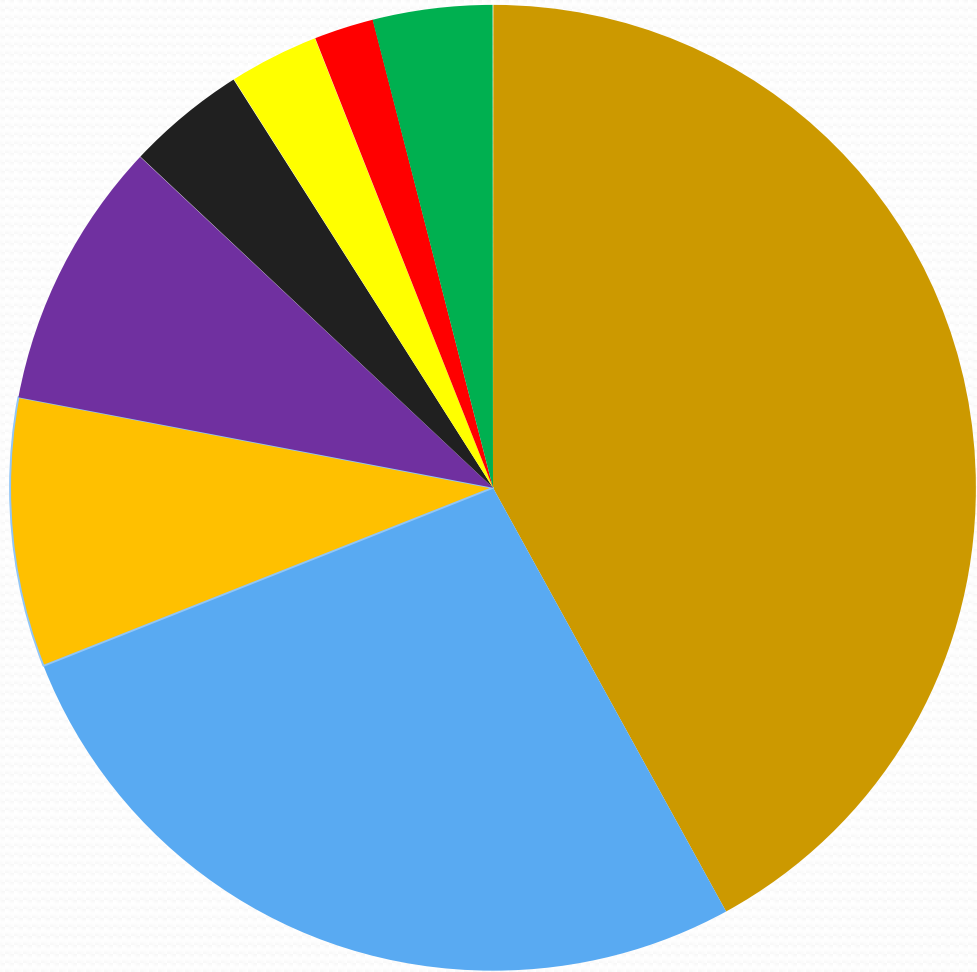
بلوچ‌ها **مردمان سنی مذهبی** هستند که به **زبان بلوچی** صحبت می‌کنند و بیشتر در نواحی جنوب شرقی افغانستان در مجاورت با مناطق بلوچ نشین ایران و پاکستان زندگی می‌کنند. جمعیت بلوچ‌ها در سال ۱۹۹۰ حدود ۱۰۰ هزار نفر تخمین زده شد و اکنون به **۲۰۰ هزار نفر** می‌رسد.

• نورستانی

نورستانی‌ها مردمان از شاخه هند و اروپایی هستند که در منطقه جدا در شمال شرق افغانستان در **ولایت نورستان** زندگی می‌کنند و به **زبان نورستانی** صحبت می‌کنند. بسیاری از نورستانی‌ها باور دارند آنان از بازماندگان نسل سربازان یونانی سپاه اسکندر هستند. آنها که بیشتر سنی مذهب هستند در سال ۱۹۹۰ جمعیت‌شان حدود ۱۲۵،۰۰۰ تن تخمین زده شد که اکنون بالغ بر **۳۰۰ هزار نفر** برآورد می‌گردد.

ترکیب قومیتی

- پشتون
- تاجیک
- هزاره ها
- ازبک ها
- آیماق ها
- ترکمن ها
- بلوچ ها
- سایر (نورستانی-سادات و ..)

گروه های جهادی و مبارز افغانستان

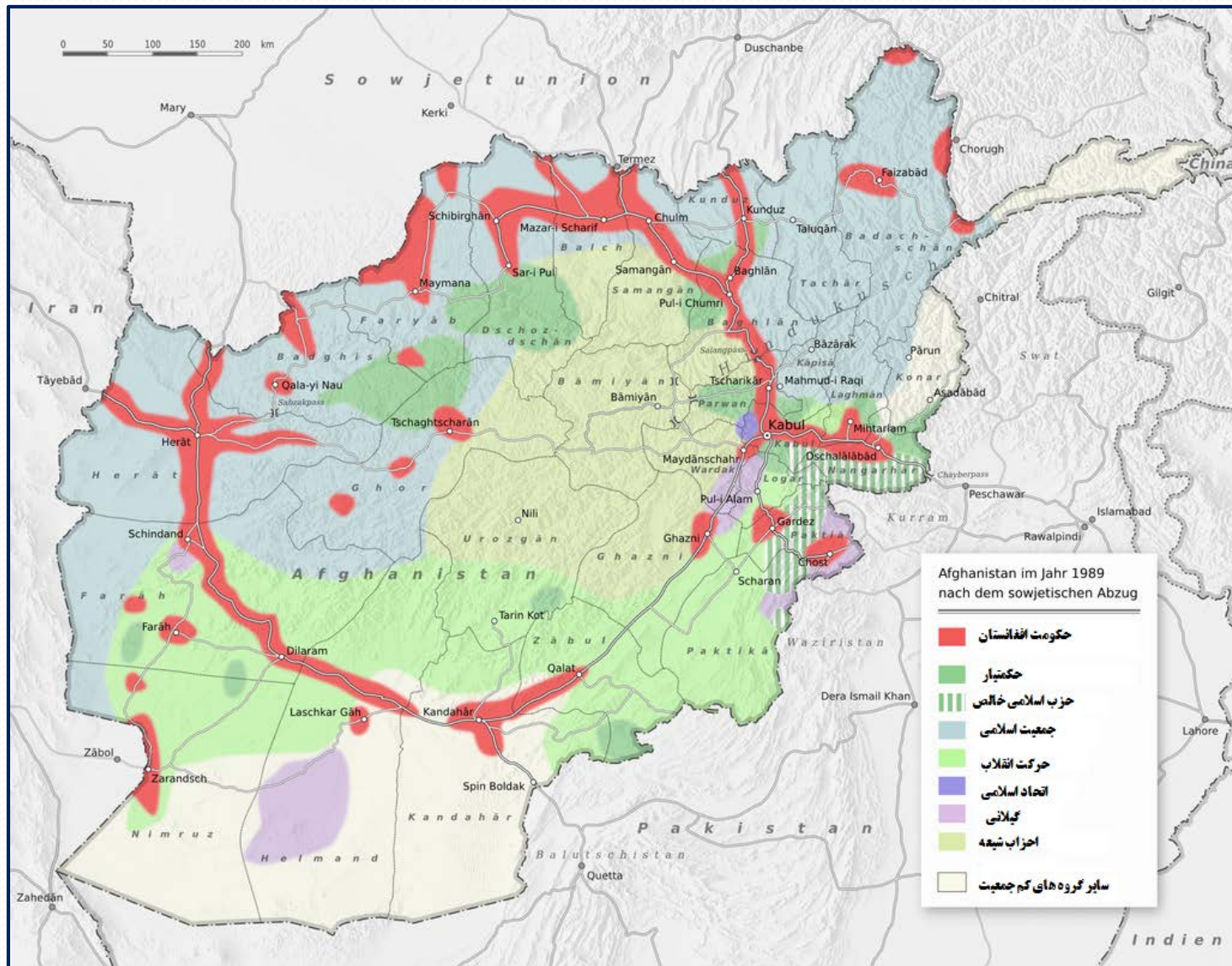

مجاهدین افغان...

* مجاهدین افغان گروه‌های متعدد چریکی افغان مخالف حکومت جمهوری دموکراتیک افغانستان بودند که از زمان روی کار آمدن این حکومت در اواخر دهه ۱۹۷۰ وارد جنگ علیه آن و نیروهای شوروی شدند. نبردهای این گروه‌ها منجر به خروج ارتش شوروی از افغانستان در سال ۱۹۸۹ و سرنگونی حکومت افغانستان در سال ۱۹۹۲ شد.

* مجاهدین که متشکل از اقوام مختلف افغانستان بودند پس از روی کار آمدن رژیم کمونیستی توسط حزب دموکراتیک خلق افغانستان به رهبری تره‌کی که با همکاری اتحاد جماهیر شوروی و در اثر کودتای افسران کمونیست به وجود آمده بود آنان به مخالفت و جنگ مسلحانه پرداختند. این جنگها با ورود ارتش سرخ به افغانستان ابعاد گسترده‌تری گرفت که مداخلات خارجی در اوضاع افغانستان را به نفع رژیم و یا نیروهای مقاومت در پی داشت.

* در آنطرف مرزها در پاکستان و ایران روحانیون مردم را به ادامه قیام علیه حکومت کمونیستی تشویق می‌کردند. در پاکستان ۷ گروه که بعدها به ائتلاف هفتگانه مشهور شد محور فعالیتهای مهاجرین و مجاهدین شد و در ایران شورای احزاب هشتگانه که مهم‌ترین شان حزب حرکت اسلامی افغانستان بود و سازمان نصر بودند، شکل گرفتند.

شورای ائتلاف اسلامی افغانستان

ائتلاف هشتگانه - تهران

- شورای ائتلاف اسلامی افغانستان با انتشار اعلامیه‌ای در تاریخ ۱۳۶۶/۴/۲۳ به طور رسمی در تهران اعلام موجودیت کرد.
- شورای ائتلاف اسلامی افغانستان به دلیل عضویت **هشت گروه شیعی** در آن به نام «**ائتلاف هشت گانه**» نیز یاد می‌شد که این گروه‌ها عبارت بودند از: سازمان نصر افغانستان، پاسداران جهاد اسلامی افغانستان، حرکت اسلامی افغانستان، جبهه‌ی متحد انقلاب اسلامی افغانستان، حزب دعوت اتحاد اسلامی افغانستان، حزب‌الله افغانستان، نهضت اسلامی افغانستان و سازمان نیروی اسلامی افغانستان. حزب رعد افغانستان
- در سال ۱۳۶۸، **شورای انقلابی اتفاق اسلامی** به رهبری **آیت‌الله بهشتی** نیز به شورای ائتلاف اسلامی افغانستان پیوست که در نتیجه ائتلاف هشتگانه به **ائتلاف نه گانه** ارتقا یافت.
- ائتلاف هشتگانه تهران شامل **مجاهدین شیعه** می‌شد که بیشتر به **قوم هزاره** تعلق داشتند .
- اغلب احزاب شیعه با تشکیل **حزب وحدت اسلامی** به رهبری **عبدالعلی مزاری** در سال **۱۹۸۹** جذب آن شدند و پس از آن حزب وحدت به عنوان نماینده اصلی هزاره‌های افغانستان درآمد.

➔ قاری احمد علی غوردروازی

- سازمان حزب الله در اواخر سال ۱۳۵۹ هجری شمسی در شهر **هرات** تأسیس شد. مؤسسان این تشکیلات سیاسی و نظامی تعدادی انگشت‌شمار از مبارزان و مجاهدین بودند که به همت آنها اقدام نظامی حزب الله در افغانستان صورت پذیرفت.
- این جریان از ابتدا مورد استقبال توده مردم واقع شد و به همین دلیل مبارزات مسلحانه سبب رشد آن در زمینه‌های فرهنگی، **تبلیغاتی، سیاسی، نظامی، اقتصادی و اجتماعی** شد.
- حزب الله فقط منحصر به هرات نبوده، بلکه به عنوان یک تشکیلات نیرومند فراگیر در ولایت هرات، بادغیسی، عوز، فراه همیروز، غزنی، ارزگان، ناریاب فعالیت داشته و **عضو فعال شورای ائتلاف اسلامی** افغانستان بوده است.
- نحوه اداره این تشکیلات ستادی بوده است و دفتر مرکزی آن در **مشهد مقدس** قرار داشت.
- موسس:
- قاری احمد علی غوردروازی پس از جدایی از حزب رعد با یاران خود حزب الله افغانستان را پایه‌ریزی کرد.

سازمان نصر افغانستان

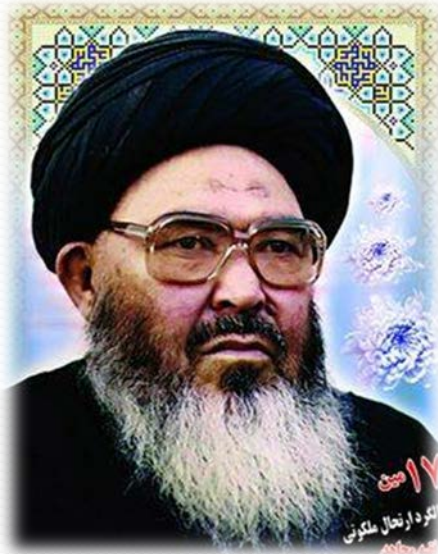
- سازمان نصر افغانستان در تابستان سال ۱۳۵۸ در ابتدا به نام «گروه نصر» با انتشار اعلامیه‌ای در شهر قم اعلام موجودیت کرد.

- گروه نصر توسط آقایان سیدحسین حسینی دره‌ی صوفی، ضامن‌علی واحدی، عبدالعلی مزاری، میرحسین صادقی ترکمنی (پروانی)، قربانعلی عرفانی، یوسف واعظی، عبدالحسین اخلاقی، خادم‌حسین ناطقی و عزیزالله شفق تأسیس شد.

- این گروه در حقیقت از به هم پیوستن سه حلقه‌ی سیاسی تشکیل شد: یکی حلقه‌ی متهم و مشهور به قوم‌گرایی (مغول پارت) در کابل که بعداً آن را "حزب حسینی" نامیدند؛ دیگری حلقه‌ی مقیم نجف اشرف که در قالب دسته‌ی سینه‌زنی به نام "شباب الهزاره" ظهور کرده بود، و حلقه‌ی سومی شامل طلاب علوم دینی مقیم ایران و سوریه می‌شد. حلقه‌ی مقیم سوریه تحت عنوان "روحانیت مبارز" فعالیت می‌کرد. طلاب مقیم ایران و سوریه نیز دو دسته بودند، یک دسته‌ی آن‌ها از قبل با مغول‌یست‌های کابل و کویته ارتباط داشتند که شیخ ضامن‌علی واحدی و شیخ اسحاق رضایی از جمله‌ی آن‌ها بودند. دسته‌ی دومی که بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در مشهد مقدس، گروهی را به نام "گروه مستضعفین" تشکیل داد که حدود دوماه بعد از تأسیس گروه نصر با این گروه متحد شده و "سازمان نصر افغانستان" را تأسیس کردند.

شورای انقلابی اتفاق اسلامی

- این حزب در سال ۱۳۵۷ تشکیل گردید .
- موسس این حزب **آیت الله سید علی بهشتی** میباشد . (دوران زندگی سیاسی او پر از حادثه و فراز و نشیب بود. حزب تحت رهبری او در بیشتر سالهای جهاد با دیگر احزاب اختلاف پیدا کرد و مناطق مرکزی افغانستان در این دوره شاهد خونین ترین جنگهای داخلی بود) .
- با تشکیل **حزب وحدت اسلامی در سال ۱۳۶۸**، او نیز به این حزب پیوست و به عنوان یکی از اعضای بلند پایه شورای عالی نظارت حزب پذیرفته شد.

◀ آیت الله سید علی بهشتی

حزب حرکت اسلامی افغانستان

- حزب حرکت اسلامی در فروردین سال ۱۳۵۷ توسط جمعی از روحانیان افغانستان مقیم حوزه علمیه قم به رهبری آصف محسنی برای مبارزه با حکومت افغانستان تشکیل شد.
- حرکت اسلامی تنها جریان مهم شیعه مجاهدین افغانستان بود که حاضر نشد به حزب وحدت اسلامی افغانستان پیوندد.
- حزب حرکت اسلامی مجموعه‌ای از گروه‌های کوچکی چون: دفاع از محراب، ملت، تشیع، و قرآن و عترت و روحانیت مبارز، سازمان آزادی، ندای عدالت و... بود.
- رهبری آن در ابتدا آصف محسنی، سید محمد علی جاوید رئیس شورای مرکزی و شهید غلامحسن کاشفی مسئول نظامی سید حسین انوری فرمانده نظامی این حزب بود.
- در سال ۱۳۸۴ محسنی از رهبری این حزب کناره گرفت و حال حاضر سید محمد علی جاوید رهبر حزب حرکت اسلامی افغانستان است.

◀ شهید غلامحسن کاشفی

▶ سید حسین انوری

▶ سید محمد علی جاوید

◀ آصف محسنی

حزب اسلامی رعد افغانستان

- حزب اسلامی رعد افغانستان در سال ۱۳۵۸، در شهر قم، توسط **مرحوم شیخ زاده ی خزاعی** تأسیس شد و از اولین گروه های جهادی شیعه بود که در ۲۴ حوت سال ۱۳۵۸ دست به اقدامات نظامی علیه رژیم کمونیستی افغانستان و اشغالگران شوروی زد.
- حزب اسلامی رعد که در مرامنامه اش خود را حزب الله می داند از نظر تشکیلاتی دارای کنگره و شورای مرکزی بود.

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی افغانستان (پاسداران جهاد اسلامی)

- می توان گفت که هسته های اولیه پاسداران جهاد اسلامی افغانستان، از ابتدای آغاز جهاد در مناطق مرکزی و اطراف کابل شکل گرفت. (تقریباً در سال ۱۳۵۹)
- از موسسان آن میتوان به **آیت الله تقدسی**، **شیخ ضامن علی محقق**، **شیخ صادقی نیلی** و **محمد اکبری** نام برد.
- در سال ۱۳۶۲، اعلام موجودیت کرد. در آغاز شکل گیری این گروه افراد و عناصری که اغلب جوان و با سواد بودند در مناطق مختلف، پایگاههای نظامی و مقاومت اسلامی علیه کمونیستها و نیروهای اشغالگر روسی تأسیس کردند.
- بعد از گذر زمان شورای نمایندگی پاسداران جهاد اسلامی به **دو جناح** تقسیم شد، که یک جناح به نام **آیت الله محقق کابلی (ترکمنی)** و جناح دیگر به نام **جناح زاهدی** شهرت یافتند. این شورای نمایندگی، متشکل از پنج پایگاه مرکزی بود. این پایگاه ها عبارت بودند از : ۱ - **پایگاه مرکزی خاتم الانبیا (ص)** در بهسود که مسؤولیت نمایندگی آن را آیت الله محقق کابلی به عهده داشت. ۲ - **پایگاه مرکزی علی بن ابی طالب (ع)** در ورس، به مسؤولیت آقای اکبری. ۳ - **پایگاه مرکزی نبوت** در غزنی به مسؤولیت آقای زاهدی. ۴ - **پایگاه مرکزی عدالت** در ارزگان به مسؤولیت صادقی نیلی. ۵ - **پایگاه مرکزی رسالت** در شمال افغانستان.

حزب وحدت اسلامی افغانستان

حزب وحدت اسلامی افغانستان، از جمله احزابی است که در اواخر سال های دوران جهاد، تحت شرایط خاص داخلی و خارجی عملاً به شکل ائتلافی از ۹ گروه جهادی شیعه ی افغانستان، پا به عرصه ی وجود گذاشت.

عبدالعلی مزاری

- رهبر این حزب عبدالعلی مزاری بود که به دست طالبان به شهادت رسید.
- اولین قدم برای تشکیل این حزب زمانی بسته شد که آقایان اکبری، سجادی لعلی و عرفانی یکاولنگی در بهار سال ۱۳۶۷ با هم در مورد رفع اختلافات گفت و گو نموده و زمینه ی نشست مسؤولین سازمان نصر و پاسداران جهاد اسلامی را در منطقه ی پنجاب فراهم ساختند.
- افراد معروف این حزب قبل از انشعابات عبدالعلی مزاری، صادقی نیلی، عبدالحمید سجادی، محمد اکبری، کریم خلیلی، محمد محقق، مصطفی کاظمی و سید محمد سجادی بودند.

ائتلاف هفتگانه پيشاور

• مهمترين ائتلاف مجاهدين شامل اين **هفت گروه** مي‌شد که در سال **۱۳۶۴** در شهر **پيشاور پاکستان** با يکديگر متحد شدند. همه اين گروه‌ها از **مسلمانان سني** تشکيل شده و به جز جمعيت اسلامي بقيه آنها عمدتاً شامل مجاهدين پشتو مي‌شدند.

• از نظر اعتقادات سياسي چهار گروه (جمعيت اسلامي افغانستان، حزب اسلامي - شاخه حکمتيار، حزب اسلامي - شاخه خالص و اتحاد اسلامي افغانستان) به **اسلام سياسي** و برقراري حکومت مبتني بر شريعت معتقد بودند و سه گروه (محاذ ملي اسلامي افغانستان، جبهه ملي نجات افغانستان و حرکت انقلاب اسلامي افغانستان) بيشتر به **جريان سنتي مذهبي** تعلق داشته و رابطه خوبي با ظاهرشاه پادشاه مخلوع افغانستان داشتند.

- ۱- جمعيت اسلامي افغانستان
  - ۲- حزب اسلامي (شاخه حکمتيار)
  - ۳- حزب اسلامي (شاخه يونس خالص)
  - ۴- اتحاد اسلامي افغانستان
- طرفداران اسلام سياسي**

- ۵- محاذ ملي اسلامي افغانستان
  - ۶- جبهه ملي نجات افغانستان
  - ۷- حرکت انقلاب اسلامي افغانستان
- جريان سنتي مذهبي**

جمعیت اسلامی افغانستان

- گروه جمعیت اسلامی افغانستان از جمله مهمترین **گروه های اسلامی اهل تسنن** می باشد که تحت تأثیر جنبش اخوان المسلمین مصر، در افغانستان شکل گرفته است.

- در سال **۱۳۳۶** در دانشگاه شرعیات کابل تعدادی از استادان آن دانشگاه (غلام محمد نیازی، سید محمد موسی توانا، وفی الله سمیعی، محمد فاضل، عبدالعزیز فروغ، سید احمد ترجمان و ...) حزبی را تاسیس نمودند، با استعفای غلام محمد نیازی از رهبری آن در سال ۱۳۵۱ رهبری آن نهضت را برهان الدین ربانی بر عهده گرفت.

غلام محمد نیازی

- **مؤسس و رهبر نهضت اسلامی در افغانستان پروفیسور غلام محمد نیازی میباشد.**
- جمعیت اسلامی در سال ۱۳۵۵، با گروه جمعیت دموکراتیک مترقی، تحت عنوان «محاذ مشترک ملی» ائتلاف نمود، اما بعد از کودتای کمونیستی هفتم ثور سال ۱۳۵۷، با حزب اسلامی تحت عنوان «حرکت انقلاب اسلامی افغانستان» ائتلاف کرد که در نتیجه ی آن گروهی بنام حرکت انقلاب اسلامی به رهبری مولوی محمد نبی محمد بوجود آمد.

برهان الدین ربانی

- حزب جمعیت اسلامی افغانستان، بعد از استقرار دولت حامد کرزی و امضای قانون احزاب توسط وی، با تدوین مرامنامه و اساسنامه ی جدید به رهبری برهان الدین ربانی، در وزارت عدلیه ی افغانستان ثبت شد.

حزب اسلامی گلبدین حکمتیار

حزب اسلامی یک سازمان سیاسی - نظامی در افغانستان است که در سال ۱۹۷۷ به رهبری گلبدین حکمتیار تاسیس شد و دو سال بعد با انشعاب برخی از اعضای حزب به رهبری یونس خالص، به دو شاخه اصلی تقسیم شد. حزب اصلی به نام حزب اسلامی گلبدین حکمتیار معروف شده و جریان تحت رهبری یونس خالص نیز به حزب اسلامی خالص معروف شد.

- در سال‌های بعد نیز انشعاب‌های دیگری در این حزب صورت گرفت و اغلب جریان‌های انشعابی هم خود را با همان نام «حزب اسلامی افغانستان» معرفی می‌کنند و همچنان گلبدین حکمتیار را یک رهبر جهادی مورد احترام می‌دانند. این احزاب برای تمایز از یکدیگر معمولاً با نام رهبر خود شناخته می‌شوند.

گلبدین حکمتیار

- با پیروزی مجاهدین و سقوط حکومت کمونیستی افغانستان در بهار سال ۱۳۷۱، نیروهای این حزب بخش‌هایی از شهر کابل را اشغال کردند. شش گروه از هفت گروه اصلی مجاهدین معروف به هفت گروه پیشاور برای تشکیل دولت آینده افغانستان با نام دولت اسلامی افغانستان به توافق رسیدند و پست نخست‌وزیری را نیز به گلبدین حکمتیار اختصاص دادند اما حزب اسلامی حکمتیار این توافق را قبول نداشت و کمی بعد پس از به توافق نرسیدن حکمتیار با دیگر گروه‌های افغانی در مورد تقسیم قدرت، جنگ داخلی افغانستان آغاز شد.

حزب اسلامی خالص

یونس خالص

حزب اسلامی خالص یک سازمان سیاسی - نظامی در افغانستان است که در ماه جدی (دی) سال ۱۳۵۸ با انشعاب یونس خالص از حزب اسلامی افغانستان تاسیس شد. حزب اسلامی افغانستان در ۱۹۷۷ به رهبری گلبدین حکمتیار تاسیس شده بود و پس از این انشعاب برای تمایز از حزب خالص با نام حزب اسلامی گلبدین حکمتیار شناخته می‌شد.

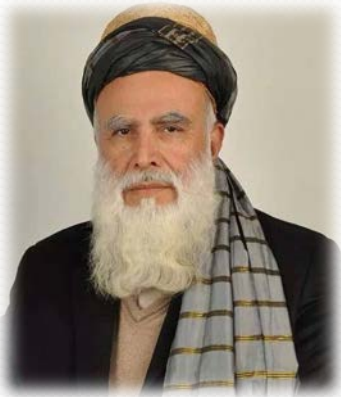
- حزب اسلامی خالص یکی از گروه‌های مجاهدین افغان بود که در دهه ۱۹۸۰ در جریان جنگ شوروی در افغانستان با نیروهای شوروی و حکومت متحد آنها در کابل یعنی جمهوری دموکراتیک افغانستان می‌جنگید.
- این سازمان که بیشتر شامل پشتون‌های افغانستان می‌شد یکی از هفت حزب مجاهدین بود که در سال ۱۹۸۵ در شهر پیشاور با یکدیگر ائتلاف کردند.
- پایگاه اصلی این حزب در ولایت‌های شرقی پشتون‌نشین ننگرهار و پکتیا بود.
- جلال‌الدین حقانی، حضرت علی، امین وردک و عبدالحق از معروفترین فرماندهان این حزب در جریان جنگ با شوروی بودند. جلال‌الدین حقانی بعدها شبکه حقانی را پایه گذاشت و پس از اشغال افغانستان توسط ائتلاف بین‌المللی وارد جنگ با نیروهای خارجی مستقر در افغانستان شد.
- عزیزالله دین محمد در حال حاضر رهبری این حزب را بر عهده دارد.

تنظیم دعوت اسلامی افغانستان

تنظیم دعوت اسلامی افغانستان یک حزب سیاسی در افغانستان به رهبری **عبدالرب رسول سیاف** است. این حزب در **اوایل دهه ۱۹۸۰** با نام اتحاد اسلامی برای آزادی افغانستان با هدف مبارزه با جمهوری دمکراتیک افغانستان و نیروهای ارتش شوروی در این کشور تشکیل شد. این سازمان از جریانات بنیادگرای مجاهدین افغان و پیرو **گرایش وهابیت** بود.

عبدالرب رسول سیاف

- این سازمان یکی از شاخه های **جنبش اخوان المسلمین** در افغانستان به شمار می رود .
- این **سازمان اسلام‌گرای سنی** که بیشتر اعضای آن را پشتون‌ها تشکیل می‌دهند، از جریان‌های اصلی مجاهدین افغان در دوران جنگ با شوروی بود.
- اتحاد اسلامی با وجود شباهت‌های اعتقادی به طالبان حاضر نشد به آنها بپیوندد و در دوران حکومت طالبان به ائتلاف شمال پیوست.

محاذا ملی اسلامی افغانستان

در مورخه ی ۱۳۵۷، توسط **پیر سید احمد گیلانی** رهبر فرقه ی قادری، یکی از فرق تصوف، در پاکستان تأسیس شد. این سازمان سیاسی-نظامی پس از به قدرت رسیدن حزب دمکراتیک خلق در افغانستان و برقراری یک حکومت کمونیستی متحد شوروی در این کشور بنیان گذاری شد.

پیر سید احمد گیلانی

- محاذ ملی اسلامی افغانستان که معمولاً به طور خلاصه **محاذ** (به معنی جبهه) خوانده می شود بیشتر شامل **پشتون های افغانستان** و پیروان طریقت **صوفیه قادریه** می شد که به داشتن دیدگاه های اسلام گرایانه میانه رو معروف بودند.
- محاذ ملی اسلامی افغانستان در ماه ثور ۱۳۵۹ با احزاب جمعیت اسلامی، جبهه ی ملی نجات، حرکت انقلاب اسلامی و حزب اسلامی مولوی خالص تحت عنوان اتحاد اسلامی برای آزادی افغانستان ائتلاف نمود که رئیس این اتحاد سیاف و معاون آن صبغت الله مجددی بود. چندی بعد آقای گیلانی با مولوی محمدی، مولوی خالص و صبغت الله مجددی از این ائتلاف خارج شدند.

جبهه نجات ملی افغانستان

یکی از گروه های مشهور به میانه رو جهادی است که در بهار سال ۱۳۵۷ توسط صبغت الله مجددی تأسیس شد.

صبغت الله مجددی

- این گروه بمنظور دفاع از افغانستان دارای تشکیلات شبه نظامی وسیع بود.
- **صبغت الله مجددی**، رهبر جبهه ملی نجات، در سال ۱۳۶۷، به ریاست دولت موقت اتحاد هفتگانه، در پاکستان برگزیده شد و در ماه ثور سال ۱۳۷۱، بعد از سقوط رژیم کمونیستی، به مقام **اولین رئیس دولت اسلامی افغانستان** به مدت دو ماه برگزیده شد.
- جبهه ملی نجات، در زمستان سال ۱۳۷۲، در ائتلافی به نام «شورای هماهنگی انقلاب اسلامی افغانستان» با حزب اسلامی حکمتیار، جنبش ملی اسلامی دوستم و حزب وحدت اسلامی جناح عبدالعلی مزاری، که برای بر اندازی دولت ربانی، تشکیل شده بود، شرکت کرد و آقای مجددی به ریاست این شورا برگزیده شد.

حرکت انقلاب اسلامی افغانستان

حرکت انقلاب اسلامی افغانستان یکی از مهمترین گروه های جهادی پشتون های افغانستان بود که در آذر سال ۱۳۵۷، در پاکستان به عنوان یک حزب به رهبری مولوی محمد نبی محمدی، اعلام موجودیت کرد.

- این حزب در ابتدا از ائتلاف سه **حزب اسلامی** به رهبری حکمتیار، **جمعیت اسلامی** به رهبری برهان الدین ربانی و **خدام الفرقان** به رهبری مولوی نصرالله منصور، به ریاست **مولوی محمد نبی محمدی** بوجود آمد.
- پس از شش ماه حزب اسلامی و جمعیت اسلامی از این ائتلاف خارج شدند و محمدی با حمایت پاکستانی ها به کار خود ادامه داد.
- در سال ۱۳۶۰، **مولوی منصور** و **مولوی رفیع الله مؤذن** هم از محمد نبی محمدی انشعبا کردند و هر دو جداگانه تحت همان عنوان حرکت انقلاب اسلامی افغانستان، به فعالیت شان تا زمان سقوط رژیم کمونیستی ادامه دادند.
- **آخرین انشعبا** در حرکت، پس از پیوستن این حزب به طالبان در سال ۱۳۷۴ صورت گرفت. غلام گل مصلح، با جمعی از اعضای شورای اجرایی حرکت انقلاب، تحت عنوان همین حزب به همکاری خود با دولت آقای ربانی ادامه داد و در دوران مقاومت دفتری در **شهر مشهد مقدس**، تأسیس کرد.
- مولوی نبی محمدی در سال ۲۰۰۱ در پاکستان درگذشت و پسرش احمدنبی محمدی رهبری سازمان را بر عهده گرفته و نام آن را به «**حرکت انقلاب اسلامی و ملی افغانستان**» تغییر داد.

مولوی محمد نبی محمدی

مجاہدین

شهید عبدالعلی مزاری در سال ۱۳۲۶ هجری شمسی در روستای نانویی چهار کنت از توابع ولایت بلخ چشم به جهان گشود.

در سال ۱۳۵۰ هجری شمسی قم را به عنوان محل تحصیل انتخاب می کند. این سالها در ایران اوج مبارزات ضد شاهنشاهی است. مبارزات ضد سلطنتی مردم ایران و فضای سیاسی و فکری آن روز حوزه علمیه قم، مزاری را بیشتر از گذشته به فعالیت های سیاسی و جریان های انقلابی علاقمند می سازد. سال های اقامت مزاری در ایران، عراق، سوریه، پاکستان و ترکیه پر از شور و تلاش بود. رهبر شهید در کنار فعالیت های سیاسی و همکاری و همفکری با شخصیت های رده اول انقلاب، **در سال ۱۳۵۵ موفق شد تا درس سطوح حوزه را به پایان برساند.**

سرانجام فعالیت های گسترده سیاسی او باعث بازداشتش توسط ساواک شد و او را چندین ماه در زندان اوین تهران زندانی و شکنجه کرد. تا اینکه در سال ۱۳۶۵ هجری شمسی توسط ساواک از ایران اخراج شد. با کودتای ۷ اردیبهشت ۱۳۵۷، مزاری بار دیگر از افغانستان به نجف رفت، بعد به سوریه رفت و از آنجا به پاکستان رفت و باز به افغانستان بازگشت.

او در اوایل سال ۱۳۵۸ به کشورش رفت و در حرکت های مقاومت ملی علیه ارتش شوروی در افغانستان شرکت کرد.

عبدالعلی مزاری تا زمان فروپاشی دولت تحت حمایت شوروی سابق در افغانستان، (سال ۱۳۷۱ خورشیدی) به عنوان یکی از رهبران مقاومت علیه حضور بیگانگان و دولت کمونیستی افغانستان، به نبرد ادامه داد. وی در بامیان، تشکیلات **حزب وحدت اسلامی** را به وجود آورد که در برگیرنده مجاهدین هزاره تبار و شیعه مذهب افغانستان بود.

با ورود مجاهدین به کابل، عبدالعلی مزاری نیز از بامیان به مزار شریف و از آنجا به کابل رفت و در پایتخت کشور مستقر شد.

استقرار مزاری در کابل، سر آغاز دوره ایست که در تاریخ جامعه هزاره و افغانستان تعبیر به **«مقاومت غرب کابل»** می شود.

در اواخر سال ۱۳۷۳ جنبش نوظهور طالبان تا نزدیکی های کابل پیشروی کردند.

سرانجام با وجود تلاش های مداوم سیاسی و مقاومت بی نظیر نظامی، حزب وحدت اسلامی در غرب کابل شکست خورد و **«رهبر شهید» در ۲۲ حوت ۱۳۷۳ در چهارآسیاب به دست طالبان به شهادت رسید.**

شهید عبدالعلی مزاری

احمدشاه مسعود ملقب به **شیر دره پنجشیر** در ۱۱ شهریور ۱۳۳۲ در پنجشیر به دنیا آمد.

از فرماندهان و مجاهدین افغانستان بود که سالها با ارتش شوروی سابق که افغانستان را اشغال کرده بود جنگید و پس از آن هم درگیری‌های داخلی افغانستان نقش عمده‌ای داشت.

حملات پنجشیر رشته جنگهایی بود بین نیروهای ارتش سرخ و ارتش جمهوری دموکراتیک خلق افغانستان با مجاهدین تحت امر احمدشاه مسعود برای کنترل دره استراتژیک پنجشیر، در نه سال اشغال افغانستان توسط اتحاد جماهیر شوروی بین سالهای ۱۳۵۹ الی ۱۳۶۷ هجری شمسی.

با وجودی که حملات پنجشیر از شدیدترین عملیاتهای رزمی ارتش‌های شوروی و افغانستان محسوب می‌شد، اما در اثر این نه حمله آنها قادر به کنترل دره پنجشیر نشدند.

با وجود حملات همیشگی ارتش سرخ و ارتش افغانستان مسعود قادر بود توانایی نظامی‌اش را گسترش دهد.

احمد شاه مسعود، پس از سالها مقاومت در برابر اشغال کشورش توسط ارتش شوروی سابق و جنگ با گروه طالبان، در روز **۱۸ شهریورماه ۱۳۸۰** برابر ۹ سپتامبر سال ۲۰۰۱ میلادی، در اثر انفجار انتحاری دو مرد تروریست که خود را خبرنگار معرفی کرده بودند، کشته شد.

لویه جرگه اضطراری افغانستان که در پایان دولت موقت تشکیل شد، به احمد شاه مسعود لقب «قهرمان ملی» داد و روز ۱۸ شهریور (نه سپتامبر) سالروز ترور شدن وی، در افغانستان «**روز شهید**» و تعطیل رسمی اعلام گردید.

احمدشاه مسعود

برهان‌الدین ربانی در سال ۱۳۱۸ شمسی در فیض‌آباد - مرکز ولایت بدخشان - به دنیا آمد .
ربانی در سال ۱۳۳۶ در دوران تحصیل و تدریس در دانشگاه شرعیات کابل، همراه دیگر استادان آن دانشگاه، «**نهضت جوانان مسلمان**» را تاسیس نمود و از سال ۱۳۵۱، رهبری آن نهضت را با نام جدید: «**جمعیت اسلامی افغانستان**»، به دوش گرفت.

ربانی پس از پیروزی مجاهدین و شکست دولت نجیب‌الله احمدزی در یک تیر ۱۳۷۱، طبق توافق‌نامه گروه‌های مجاهد افغانستان در کنفرانس اسلام‌آباد، به عنوان **دومین رئیس‌جمهور موقت افغانستان** بعد از دوره دوماهه صبغت‌الله مجددی برگزیده شده بود.
استاد برهان‌الدین ربانی به رغم همه تهدیدها و اخطارهای آمریکایی‌ها و نیروهای داخل سلفی، در اغلب سمینارها و کنفرانس‌هایی که در ایران برگزار می‌گردید و از او دعوت به عمل می‌آمد، حضور می‌یافت.
برهان‌الدین ربانی در **بیست و نهم شهریور ۱۳۹۰** در اثر یک انفجار انتحاری در منزل خود در حالی که به تازگی از کنفرانس بین‌المللی «بیداری اسلامی» از ایران بازگشته بود به **شهادت** رسید .